

De Christen en Alcohol

Oorspr. titel: *Is it a sin for a christian to drink alcohol?* - Robin A. Brace, 2004
<http://homepage.ntlworld.com/robin.brace/1index.htm>

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (1977 of HSV).
Vertaling en voetnoten door M.V. Update 14-5-2012 (uitbr. voetnoten)

Veel christenen geloven dat het zonde is alcoholische dranken te nuttigen; maar wat is de bijbelse leer daarover? Dit erg nodige artikel zal een beschouwing zijn van wijn, bier, geestrijke dranken en alcoholisme binnen een christelijke, bijbelse context en levenswandel.

Ik hoorde ooit van een “Southern Baptist”-bedienaar in de Verenigde Staten die uit zijn ambt werd gezet nadat ontdekt werd dat “... hij in het geheim toegegeven had aan alcoholisme ...”. Ik was hierover verbaasd omdat ik had gehoord van deze man en zijn werk, en dus nam ik contact op om de feiten te kennen. Blijkbaar werd ontdekt dat deze man van een glas bier genoot bij zijn zondagse lunch. Dit werd “ontdekt” toen een van zijn kerkleden een autopanne had aan zijn huis en hij uitgenodigd werd om binnen te bellen naar een lokale mecanicien. Blijkbaar was de aanblik van een glas bier naast ‘s mans diner voldoende om hem van “alcoholisme” te beschuldigen. Dit werd spoedig bevestigd door twee dames in de kerkvergadering die dachten dat zij de geur van bier hadden waargenomen in zijn adem, bij twee of drie gelegenheden (over een tijdspanne van 5 jaar).

Hoef ik nog meer te zeggen over zulk een legalistisch oordeel, toegepast op een man die (blijkbaar) getrouw zijn kerk had gediend in de afgelopen 5 jaar? Ik denk het niet. Wij moeten ons eens dieper buigen over het onderwerp van alcoholgebruik in een christelijk leven.

De oudtestamentische benadering

Het is een onweerlegbaar feit dat vele christenen vandaag bijzonder onwetend zijn over het Oude Testament. Velen zijn verbaasd wanneer gezegd wordt dat het Oude Testament *haast geheel positief* is over wijn en “sterke drank” (alhoewel er duidelijk waarschuwingen zijn en enkele betreurenswaardige voorbeelden van dronkenschap, hetgeen vermeden moet worden).

Een typische benadering staat in Deuteronomium 7:13, waar de “zegeningen” die de Heer Israël wil verlenen (indien zij gehoorzaam zijn) naast kinderen, wonderlijke oogsten en kudden, ook “nieuwe wijn en olie” omvatten. In feite werden de Israëlieten aangemoedigd wijn te produceren als een uitdrukking van Gods zegeningen. Wanneer in de herfst het Loofhuttenfeest werd gehouden, werden de Israëlieten speciaal bevolen zich vreugdevol te gedragen:

“Het feest der loofhutten zult gij u zeven dagen houden, als gij zult hebben ingezameld van uw dorsvloer en van uw **wijnpers**. En gij zult **vrolijk** zijn op uw feest” (Deut. 16: 13-14).

Na de instructies om zorgvuldig hun tienden te verzamelen, werd de Israëlieten gezegd:

“En geeft dat geld voor alles, wat uw ziel gelust, voor runderen en voor schapen, en voor **wijn**, en voor **sterke drank**¹, en voor alles, wat uw ziel van u begeren zal, en eet aldaar voor het aangezicht des HEEREN, uw God, en weest **vrolijk**, gij en uw huis” (Deut. 14: 26).

¹ Strong's 7941: “shekar, from ‘shakar’ (7937); an intoxicant, i.e. intensely alcoholic liquor:--strong drink, + drunkard, strong wine”. Misschien is dat geen “sterke drank” in de gedaante zoals wij die kennen - men kende in die tijd het distillatieproces nog niet - maar het gaat alleszins om een “bedwelmende drank” (NBG), misschien een soort graan- of vruchtenwijn met een hoger alcoholgehalte.

“Sterke drank” (Hebreeuws “shekar”: “intensieve alcoholische drank”; Hebreeuws woordnummer 7941 in Strong’s) was een geestrijke drank, zoets als rum of whisky, en zo goed als zeker van dadels gemaakt; het was bijzonder sterk! De Israëlieten werden *aangemoedigd* om wijn of “sterke drank” te drinken wanneer zij feestten voor de Heer (Dit is wel helemaal in strijd met de opmerking van een andere christen die zei dat het enkel aanvaardbaar is alcohol te dringen om “medische redenen” maar *nooit* voor het plezier!)

Uiteraard kwam er ook wijn te pas tijdens het drinken van de “drankoffers” in de tabernakel!

“... en tot drankoffer een vierde deel van een hin **wijn** ...” (Exodus 29:40)

“... en zijn drankoffer van **wijn**, het vierde deel van een hin ...” (Leviticus 23:13)

Richteren 9:13 zegt van de wijnstok en haar wijn: “...die God en mensen **vrolijk maakt** ...”

Wijn staat verder symbool voor grote zegeningen in Jesaja:

“En de HEERE der heirscharen zal op deze berg alle volken een vette maaltijd maken, een maaltijd van **reine wijn**, van vet vol merg, van **reine wijnen**, die gezuiverd zijn” (Jesaja 25:6).

Maar was dat échte wijn?

Sommigen hebben beweerd dat de wijn van het Oude en Nieuwe Testament gewoon druivensap was. Maar hun argument houdt helemaal niet stand! Goede Hebreeuwse wijn en “sterke drank” (een sterke drank, waarschijnlijk gemaakt van dadels) waren goed gekend. Druivensap zou niet kunnen bewaard worden tenzij het tot wijn werd gemaakt. Waarom zouden boeken zoals Spreuken dikwijls waarschuwen tegen dronkenschap als de drank gewoon druivensap was?

De laatst genoemde schriftplaats, Jesaja 25:6, geeft ook aan dat het niet om druivensap gaat, want er is sprake van “reine” wijn, namelijk wijn die gezuiverd werd van sediment (droesem, bezinksel) dat geproduceerd wordt door *fermentatie* (gisting)!

Sommigen beweren dat het Hebreeuwse woord dat gebruikt wordt voor “nieuwe wijn” naar druivensap verwijst, maar zij hebben het totaal mis, want:

1. Dat bepaalde woord wordt dikwijls gebruikt voor gefermenteerde wijn, zoals in Genesis 27:28, Hosea 4:11 en Micha 6:15.
2. De parallelle term in Ugarit² werd beslist voor echte wijn gebruikt.
3. De Septuaginta (het Oude Testament in het Grieks) gebruikt *altijd* equivalente woorden die verwijzen naar gefermenteerde wijn.
4. De Misjna³ verschaft *geen bewijs* voor de gedachte dat de Hebreeën *ooit* ongefermenteerd druivensap gebruikten.

Het Nieuwe Testament

Alhoewel het nog steeds occasioneel waarschuwt tegen dronkenschap, blijft het Nieuwe Testament de oudtestamentische benadering aanhouden als zijnde *geheel positief* tegenover het gebruik van wijn.

² Ugarit of Oegarit was een Kanaänitische stad aan de kust van de Middellandse Zee. De stad, thans een ruïne, ligt bij het moderne Ras Shamra in het huidige Syrië. De tabletten van Ugarit hebben bijzonder grote betekenis voor de studie van het Oude Testament en de Tenach. (Wikipedia). “De teksten zijn van grote godsdiensthistorische en taalkundige betekenis; zij zijn en worden intensief gebruikt voor een reconstructie van de religieuze achtergrond van het pre-Israëlitische Kanaän en voor het verhelderen van taal- en letterkundige problemen in het Oude Testament. Het materiaal is van zo'n omvang en betekenis dat de oegaritologie zich tot een eigen discipline heeft ontwikkeld, die in Nederland sinds 1969 als onderdeel van de studierichting van de Semitische taal- en letterkunde aan de universiteiten zelfstandig bestudeerd kan worden. Sinds dat jaar ook verschijnt het internationale jaarboek Ugarit-Forschungen” (Encarta 2002).

³ Misjna: de systematisch samengebrachte joodse mondelinge traditie die ca. 220 n.C. tot stand kwam onder leiding van rabbi Jehoeda Hanassi. Het werk bestaat uit zes hoofdafdelingen: landbouwwetten, wetten omtrent feest- en gedenkdagen, huwelijks- en echtscheidingswetten, civiel- en strafrecht, over de tempeldienst en ten slotte bepalingen omtrent cultische reinheid en onreinheid. (Encarta 2002).

Alhoewel veel “religieuze” types van christenen voortdurend in verlegenheid gebracht worden door het veranderen van water in wijn door Jezus op het huwelijksfeest in Kana, kan er geen twijfel over bestaan dat deze wijn normale alcoholische wijn was (Grieks: *oinos*; Grieks woord nummer 3631 in Strong’s).⁴

Jezus vond het duidelijk niet verkeerd om te genieten van wijn op dat huwelijksfeest, maar ooit hoorde ik van een erg oprechte (maar wat dwaze) oude vrouw zeggen dat ze Jezus een uitbrander zou geven, wegens het veranderen van water in wijn, wanneer zij naar de hemel ging!

Jezus was ook helemaal niet verlegen wanneer Hij de metafoor gebruikte van “nieuwe wijn in nieuwe leren zakken” in Lukas 5:37-39. Dit was trouwens een verwijzing naar echte, alcoholische jonge wijn, die oude leren zakken kan doen barsten!⁵

In feite komt het woord “wijn” 42 keer voor in het Nieuwe Testament (SV) en wordt slechts op 5⁶ plaatsen in negatieve zin gebruikt!

Ik hoorde eens iemand zeggen: “Wij kunnen er zeker van zijn dat Jezus nooit een druppel alcohol aanraakte!” - is dat echt zo? Maar wijn, soms met wat water toegevoegd, maakte helemaal deel uit van het normale leven in de wereld die Jezus bewoonde, net zoals thee en koffie in onze westerse landen vandaag. Maar voor wie nog steeds denkt dat Jezus’ lippen zeker niet “besmet” waren door wijn, moet Lukas 7:33-34 eens lezen:

“Want Johannes de Doper is gekomen, noch brood etende, noch wijn drinkende; en gij zegt: Hij heeft de duivel. 34 De Zoon des mensen is gekomen, **etende en drinkende**, en gij zegt: Ziet daar, een Mens, Die een vraat en **wijnzuiper** is, een Vriend van tollenaars en zondaars” (Lukas 7: 33-34)

Ik denk dat dit alle twijfel doet wegnemen: Jezus genoot occasioneel van een beker wijn!

Maar er is meer dan dit: het Nieuwe Testament leert ook duidelijk dat er echte wijn moet gebruikt worden bij het Avondmaal van de Heer (1 Korinthiërs 11:23-26), alhoewel duizenden moderne christenen lijken te denken dat zij het beter weten en haast alles willen gebruiken behalve echte wijn. Een voorbeeld: hier in Groot-Brittannië heb ik zelfs gehoord van gevallen waar “Ribena”⁷ wordt gebruikt voor het Avondmaal - *jakkies*!! (Ribena is een erg zoet, siroopachtig blauwbessensap).

Als Jezus ons heeft onderricht wijn te gebruiken, waarom gebruiken wij die dan niet? Er zijn er wel enigen die wijn gebruiken, maar de meerderheid gebruikt de zogenaamde “avondmaalwijn” (die helemaal geen wijn is).

De geschiedenis van alcohol in de Kerk

De vroege christenen gebruikten altijd wijn volgens het bijbelse voorbeeld. Dit bleef zo honderden jaren lang, tot de Puriteinen in Engeland verschenen. Zij zagen het misbruik van wijn en alcohol en begonnen zich af te vragen of christenen wel alcoholische dranken zouden kunnen gebruiken. Niettemin bleven ongetwijfeld vele christenen verder alcohol drinken, alhoewel met strikte matigheid.

⁴ Er wordt nogal eens beweerd dat dit geen echte wijn was maar druivensap, vanwege de hoeveelheid.

Jezus zei de dienaren om een aantal waterkruiken van 2 tot 3 metreten te vullen met water (Johannes 2:6-7). Een “metreet” kwam overeen met bijna 40 liter, twee metreten zijn dan bijna 80 liter, en drie metreten zowat 120 liter. Laten we schatten dat elke kruik gemiddeld 100 liter bevatte. Er waren zes kruiken in het totaal (Johannes 2:6) en dus is de totale hoeveelheid zo’n 600 liter te schatten.

Maar om allerlei redenen moeten we aannemen dat het echt om alcoholische wijn ging. Reden 1 is dat men de wijn van onze Heer beter vond dan de eerste - hoe zou het dan om druivensap kunnen gaan! Reden 2 is dat het niet zo hoeft te zijn dat al die wijn die de Heer daar maakte onmiddellijk helemaal zou opgedronken worden. Het was een mega-wonder met een mega-hoeveelheid en deze uitbundigheid ervan doet denken aan het komende Vrederijk, met overvloed allerhande.

⁵ Jonge wijn gist nog wat door, en oude zakken rekken niet meer uit zodat ze barsten.

⁶ Ef. 5:18; 1Tm 3:3, 8; Tt 1:7; 2:3. Het gaat hier over de waarschuwingen tegen “veel” wijn drinken en “dronken” zijn.

⁷ Ribena: (trademark) is a brand of uncarbonated soft drink made by GlaxoSmithKline, containing blackcurrant juice. (Wikipedia).

Een meer georganiseerd anti-alcohol standpunt kwam op met John Wesley in de 18de eeuw, en het nieuwe Methodisme dat na Wesley kwam begon het gebruik van alcohol te verbieden voor Methodisten. Deze invloed verspreidde zich onder de meeste fundamentalisten, of ze nu Methodist dan Baptist waren. Het Leger des Heils (dat voortkwam uit het Methodisme) was misschien wel de meest anti-alcohol christelijke beweging van alle. William Booth zag het vele lijden als gevolg van overmatig alcoholgebruik, en blijkbaar verloor hij het zicht op het feit dat AL Gods zegeningen voor de mensheid (voedsel, welvaart, seksuele liefde, enz.) kunnen misbruikt worden waar zondige levensstijlen domineren, maar hij had de Bijbel bij de hand die beslist waarschuwt tegen dronkenschap maar die nochtans wijn vooral als iets positiefs voorstelt.

Maar een groot deel van het Christendom werd niet beïnvloed door deze anti-alcoholbeweging. Rooms-katholicisme, Episcopalisme en de Griekse en Oosterse Orthodoxie bleven het gematigd genot van alcohol als iets heel positiefs aanzien. Ik mag ook stellen dat misschien wel een meerderheid van de Britse en Europese evangelicals het gematigd gebruik van wijn als een zegen beschouwden.

Christelijke bedienaars en het Nazireeërargument

Sommigen zeggen dat zij die onder de Nazireeërgelofte⁸ stonden geen alcohol mochten drinken, gezien zij voor de Heer apart gezet waren, en dat dit evenzo geldt voor christelijke bedienaars in onze tijd. Wat te zeggen van dit argument?

Ten eerste dient gezegd dat wij slechts 3 of 4 Nazireeërs vinden in de hele Bijbel. Zeker werden zij ervan weerhouden alcoholische dranken te nuttigen, zoals dat het geval was met Johannes de Doper (Lukas 1:15), maar Nazireeërs waren blijkbaar direct door God aangesteld. Het is ook waar dat de Levieten nooit wijn of sterke drank mochten gebruiken wanneer zij hun plichten vervulden⁹ in het Oude Verbond. Maar het is heel zeker dat Jezus de Nazireeërregel NIET op Zichzelf toepaste¹⁰, en dat Hij WEL wijn dronk, zoals we reeds zagen.

Maar wij hoeven niet in het duister te tasten over de vraag of de oudtestamentische Nazireeërregel (geen drank) geldig zou zijn voor christelijke bedienaars in het Nieuwe Testament, want Paulus bespreekt de gedragscode voor bedienaars van het Nieuwe Testament. Leert Paulus een totaalverbod op alcoholische dranken voor oudsten en diakenen?

1 Timotheüs 3:1-13 geeft ons het antwoord, in het bijzonder in de verzen 3 en 8: oudsten en diakenen mogen “niet **verslaafd** zijn aan wijn” (vs. 3; Gr. *paroinos*: dronken¹¹) “niet **verzot zijn** op veel wijn” (vs. 8; Gr. *prosecho*: zich bezig houden met, richten naar, toeleggen op¹⁰) zijn. Dit is geen alcoholverbod, maar een verbod op drankverslaving, dronkenschap, onmatig gebruik. Deze regel geldt trouwens voor alle christenen! Wij kunnen zeggen dat er geen alcoholverbod was voor bedienaars, en niet alleen omdat er bij het Avondmaal een kleine hoeveelheid wijn *vereist* is, maar ook omdat Paulus aan Timotheüs de raad gaf dat hij een weinig wijn zou drinken voor zijn talrijke zwakheden:

“Drink niet langer [*alleen*]¹² water, maar gebruik een kleine hoeveelheid wijn [Gr. *inos*: alcoholische wijn], voor uw maag en uw talrijke zwakheden” (1 Tim. 5:23)

Enkele situaties waar een christen NOOIT alcohol zou mogen drinken

1. Vanuit bijbels oogpunt is er niks mis met het drinken van een glas bier, maar als men bier heeft gedronken geeft dat een sterke geur af, en als dan een pasbekeerde oprecht gelooft dat een gelovige

⁸ Zie Numeri 6:1-4.

⁹ Zie Lev. 10:9

¹⁰ Jezus was een Nazaréner (van Nazareth), maar geen Nazireeër! Hij stond dus niet onder de Nazireeërcode. Het is daarom ook onjuist Jezus af te beelden met lang haar, zoals dat wél het geval was bij Johannes de Doper (Lukas 1:15).

¹¹ Prisma G/N.

¹² Dit woord staat niet in de grondtekst maar werd toegevoegd door de vertalers!

zondigt wanneer hij alcohol drinkt, wordt het geweten van die mens ernstig geschokt. Wij moeten met zulke dingen rekening houden.

2. Een christen zal NIET drinken en rijden. Veel landen hebben duidelijk bepaalde wetten die christenen geheel moeten nakomen.

3. Als een christen bij ongelovigen vertoeft en hij/zij bemerkt een tendens bij hen om teveel te drinken, dan zal de christen de anderen tot matigheid aanmoedigen. Als dat niets uithaalt, zal de christen zulke samenkomst beter verlaten.

4. Jonge mensen verkeren *altijd* in het gevaar van teveel te drinken, en het is mijn overwogen mening dat volwassenen NOOIT jonge mensen zouden aanmoedigen tot het drinken van alcohol.

5. Indien een christen eerder een zwaar alcoholprobleem had, zou hij zich volledig moeten onthouden van alcoholische drank.

Conclusie

Wij hebben duidelijk gezien dat het Oude Testament wijn en sterke drank afspiegelt als zegeningen die God de mens heeft geschonken - niet als een vloek. Maar àl Gods zegeningen kunnen verkeerd gebruikt, misbruikt worden. Goed voedsel is een wonderlijke zegen, maar zeggen wij tot mensen: "het is beter niet te eten wegens het gevaar voor vraatzucht"? Zeggen wij tegen jonge paren op hun huwelijksdag: "het is beter geen seks te hebben omdat seksuele lusten vele levens hebben verwoest"? Zouden wij ooit zeggen: "het is beter geen geld te verdienen omdat rijkdom en welvaart levens hebben verwoest"?

Om dezelfde redenen kunnen christenen beter matig drinken, met verantwoordelijkheidszin, in plaats van mensen te vertellen dat zij helemaal niet mogen drinken want dit gaat verder dan het mandaat dat wij van God hebben gekregen! De Bijbel is continu positief over het wijs gebruik van alcoholische dranken, en wij kunnen, en zouden dat ook zo moeten bekijken.

"Wijn, die het hart van de sterveling verblijdt,
olie die zijn gezicht doet glanzen;
en brood, dat het hart van de sterveling versterkt"

Psalm 104: 15 (HSV)

"Ik onderzocht mijn hart door mijn lichaam te verkwikken met wijn
(mijn hart echter behield in wijsheid de leiding) ..."

Prediker 2: 3 (HSV)
